

Sportlik teekond läbi aja. Tartu Spordiriistade Vabriku lugu

Eevi Kärkla, Helve Otto

Tartu puidutööstusettevõtete seas oli 1920. ja 1930. aastatel üks tuntumaid Balti Spordiriistade Vabrik (1929. aastast Tartu Spordiriistade Vabrik), mis varustas kodumaist turgu nii talvise kui ka suvise spordikaubaga ning mille toodang leidis ostjate hulgas head vastuvõttu. Tartu ettevõtte oli Eesti turul pea ainuke sporditarvete tootja, sest 1920. aastate keskel Tallinnas tööd alustanud AS Põhjala kummivabrik valmistas vaid kõrvaltoodetena vähesel määral spordivahendeid. Ehkki Tartu vabrikul tuli koduturul konkureerida eelkõige välismaise spordikaubaga, eksporditi oma tooteid ka mujale, eelkõige teistesse Balti riikidesse ja Poolasse. Üksikuid vabriku toodangunäiteid võib leida Eesti Spordimuuseumi varasalvestest.

Balti Spordiriistade Vabrik rajati 1913. aastal.¹ Vabriku asutaja nimi ei kajastu arhiividokumentides. Kuna tollal oli kombeks igal endast lugupidaval ettevõtjal nimetada oma keskmise suurusega töökoda vabrikuks, siis tõenäoliselt polnud ka sel juhul tegemist kuigi suure ettevõttega. 1919. aasta teisel pooleaastal oli ettevõtte omanikuks Gustav Käppa, ametilt tisler ja mehaanik. Aurulaeva t 1 üüriruumides asunud vabrik andis tööd 20 töölisle.²

1920. aastal esitasid vabrikujuhid Oswald Willmann, Rudolf Willmann ja Gustav Käppa Eesti Vabariigi Kaubandus- ja Tööstusministeeriumile palve muuta ettevõtte aktsiaseltsiks. Kuna esitatud paberid ja tulevase aktsiaseltsi põhikiri ei vastanud nõuetele, lükati palve tagasi. Ametlik luba saadi alles 1921. aasta novembris. Loodud aktsiaseltsi põhikirja punkt 1 kõlas järgmiselt: «Võimlemis- ja Spordiriistade valmistamise edendamiseks, nende laialilaotamiseks koolides, seltsides, sõjaväeosades ja erarahva seas ja nendega kauplemiseks Eestis, ja väljamaal omal ja komisjoni arvel, asutatakse Aktsia Selts Balti Spordiriistade Vabrik.»³ Aktsiaseltsi aluskapitaliks oli 5 miljonit marka. Avaakoosolekul valiti vabriku direktoriteks kõik kolm eespool nimetatud meest ning igapäevse kuupalgaks määrati 12 000 marka. Valiti ka kolm direktori aseäitjat ja kolm revisjonikomisjoni liiget.

¹ ERA 842-1-3533, l. 1. Eesti Tööliste Kindlustusühingu küsitlusleht.

² ERA 3216-1-4, l. 1. Tartu Ringkonna Vabrikantide Ühisuse liikmete nimekiri.

³ ERA 969-1-983, l. 2. Aktsiaselts «Balti Spordi Riistade Vabrik» põhinimekiri.

**A. S. Balti Spordi ja Võimlemisriistade
VABRIK**
Tartus, Aurulaeva tän. nr. 1.

Vabriku ladust alati saadaval kõiksugu
suve- ja talvespordi abinõusid:
Suuski, suusakeppe ja rihme.
Spordikelke, suusk-kelke, lastekelke.
Hockeykeppe ja palle.
Jalgpalle, kettaid, odasid, haamreid
jne. jne.

Võimlemise jaoks:
Hobuseid ja kitsi.
Roobaspuid puust ja rauast.
Turnikuid, hoolaudu, võimlemismatte.
Ronimise teivaid, redelid, Rootsi seinu
jne. jne.

Esitaja Tallinnas o.-ü. „ESTO“.

JOONIS 1. Balti Spordiriistade Vabriku reklaam Eesti Spordi-
lehes 23.02.1922.

1923. aastast on ettevõtte kohta teada järgmist. Aurulaeva t 1 asunud kivist vabrikuhoonel oli pappkatus ning maja kahel korrusel asus 12 tootmisruumi. Kasutati valdavalt elektri jõul töötavaid seadmeid, vähesel määral ka käsitsitööd. Ruume valgustati nii elektri- kui ka gaasilampidega. Tooraine kohaletoimetamiseks ja valmistoodangu laiali vedamiseks kasutati peamiselt raudteed, kuid vaksali ja vabriku vahet veeti materjali hobuveokitega. Ettevõtte töötas aasta ringi, kõik nädalapäevad ja 8 tundi päevas. Töölisi oli kokku 46, naised said palgaks 10–12 ja mehed 10–20 marka tunnis. Vabriku töötajad olid kindlustatud Tartu Üldhaigekassas, millele läks tööliste palgast 2 protsenti.⁴

Toorainena kasutati nii kohalikku (puit, nahk, vana plekk, värvid) kui ka importmaterjali (raud, teras, kumm, värvid). Tootmiseks vajalik nahk saadi naabruses asuvast A. Rekandi ja J. Mäsiki nahavabrikust, kus nahk pargiti spordiriistade valmistamiseks vastavate nõudmiste järgi. Vabrik oli edukas: laiendati tootmist ja palgati juurde töölisi. 1923. aastal ulatus aastakäive 25–26 miljoni margani ning 1925. aastaks oli tööliste arv kasvanud 50-le. Ettevõttes oli viis jaoskonda: puidu-, metalli- ja pleki-tööstuse ning värvimis- ja sadulsepajaoskond. Need olid sisustatud 57 tööpinniga, millel valmistati mitmesuguseid spordi- ja võimlemisriistu ning koolide õppevahendeid ja inventari (joonistuslauad, koolipingid, võimlemissaali sisse-seade jms). Abi- ja kõrvalettevõtmisena valmistati vanast plekist, sh ka vanad kilukarbid ja muud plekk-karbid, metallpärgi.⁵

Tookordsetest töötingimustest ja töötajaile esitatavatest nõuetest annab selgust Balti Spordiriistade Vabriku sisekorraeskiri 1924. aastast. Siinkohal on sellest välja toodud mõned punktid.

⁴ ERA 842-1-3533, l. 1. Eesti Tööliste Kindlustusühingu küsitluseht.

⁵ A. S. Balti spordiriistade vabrik. – Postimees 1924, 3. aprill.

A/s. BALTI SPORDIRIISTADE VABRIK
 Asutatud 1913. a.
 Telefon 1-87 ja 6-02. TARTUS, Aurulaeva tän. nr. 1.

Talviseks hooajaks suures valikus:
Suusad mitmesugused. || **Hockey kepil,** || **Spordi kelgud.** || **Uisud** ja nende osad.
 Jahisusad. || pallid ja saapad. || Suusk-kelgud. || **Uisu saapad**
 Suusa saapad. || Hockey kepil noorlele. || Laste kelgud ja saavid. || **ja rihtmäd.**

Meie vabriku saadused on kõige odavamad ja nad on kõige paremad. ☉ Piltidega hinnakirjad kõigile soovijatele saadetakse maksuta.
 Esitaja Tallinnas: **O.Ü. „ESTO”**, Pikk tän. 47. Telefon 10-02.

Vastutav toimetaja H. Tammer. Tallinna Eesti Kirjastus-Ühise trükkkoda, Pikk tän. 2. Väljaandja Eesti spordi kesklit.

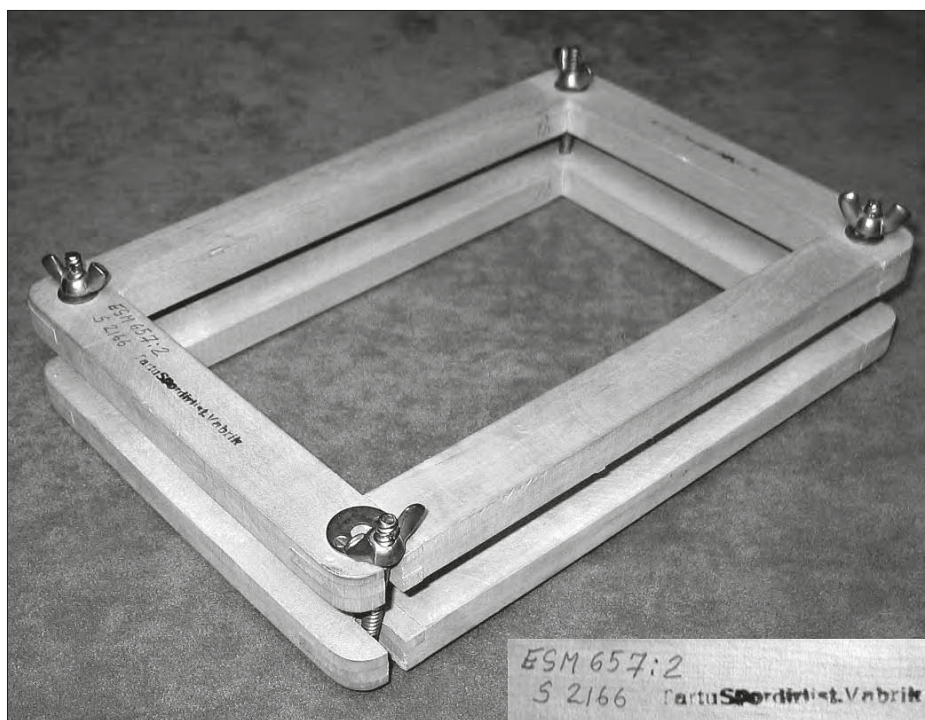
JOONIS 2. Balti Spordiriistade Vabriku toodangu reklaam Eesti Spordilehes 26.11.1924.

«Tööline, teenija ehk ametnik:

- Esimese 6 päeva jooksul tööle laskmise ajast arvates loetakse tööline proovi peal olevaks ja võib ilma ette ütlemata lahti lastud saada, töö eest palga maksmisega.
- Sõit töö kohale ja tagasi toimub vabriku kulul ja arvatakse iga öö päev teel tööpäevaks.
- Töölistel on kõvasti keelatud töö ajal ajalehti ja raamatuid lugeda.
- Teistele asju valmistada ilma vabriku juhtkonna teadmata, samuti tööriistu ilma meistri teadmata valmistada.
- Mitte varem kui 5 minutit enne määratud töö lõppu antakse töölistele aega pesemiseks ja riietumiseks.
- Tööliised, kes 5 minutit hiljem peale määratud tööaja algust tööle ilmuvad, loetakse hilinenuteks.
- Tööpalk saab kokku võetud neli korda kuus, s.o. igal laupäeval.
- Täielikult makstakse välja ainult need tükitööd, mis enne palgapäeva on lõpetatud ja ära antud.»⁶

Vabriku toodang oli juba 1920. aastatel väga mitmekesine ja heal tasemel. 1923. aasta toodangu kohta kirjutas Postimees: «Senine tootmine üksikute saaduste liikide järele oleks aastas umbes järgmine: jalgpalle – 1500, käsipalle – 1000, pokspalle – 150, ja kõikisugu teisi palle – 650; kettaid – 500, viskodasid – 1200, jalgpalli saapaid – 500 paari, võimlemise kingi – 800 paari, tennis-reketid – 300, laste-vankreid – 550, laste-jalgrattaid – 350, suuske – 3500 paari, spordikelke ja laste-saane – 350, hockei keppe – 500, võimlemise hobuseid ja kitsesid – 55, roobaspuid – 32, rekkisid – 30, rooma-rõngaid nõõridega – 42 paari, Rootsi seinu – 15 koolile, võimlemissaali sisseseadeid – 2 [---] – kokku 12 376 asja. Peale selle veel terve rida vähemaid üksikuid spordiriistu ja tarbe-

⁶ ERA 4452-1-953. A. Tootsi jt nõue A/S Balti Spordiriistade vabriku vastu palga asjas. A. Tootsi palgaraamat, 1923.

JONIS 3. Tartu Spordiriistade Vabriku tooteid: tennisreketi raampress. 1920.–1930. aastad. ESM.

abinõusid. Nende saadustega varustab vabrik tervet meie kodumaad ja võiks nõudeid täieliselt katta.»⁷

Ettevõtte valmistoodang oli suunatud eeskätt siseturule, ent seda eksporditi ka Lätisse, Leetu ja Poolasse. Konkurents sporditoodete turul oli tol ajal üsna karm. Konkureerida tuli samalaadse välismaise kaubaga, mis tihtipeale oli küll kodumaisest odavam ja ostjale taskukohasem, kuid kvaliteedilt küsitavam. Nii kurtis vabriku direktor, et Eesti sporditööstuskauba väljaveole ei ole antud tollisoodustusi, samal ajal kui välismaalt Eestisse sisseveetava spordikauba puhul kehtib madal tollitariif. «Vabriku direktori tähenduste järele saab meile ikka veel üht ja teist sisseveetud, mida ise valmistada võiks. Seda ei saa enne ära hoida, kuni tarvitajad kaupade suhtes rohkem teadlikkust pole omandanud. Nii on Saksamaa spordisaapad kahtlemata palju nõrgemad, kui meie omad, kuid et nad odavamad tulevad (mis alaväärtuslise kauba juures võimalik), siis leiavad nad tarvitajaid. Siin peaksid ühelt poolt ostjad rohkem asjalikud olema. Teiselt poolt peaks ka vabrik hindade alandamiseks teid leidma.»⁸

⁷ A. S. Balti spordiriistade vabrik.

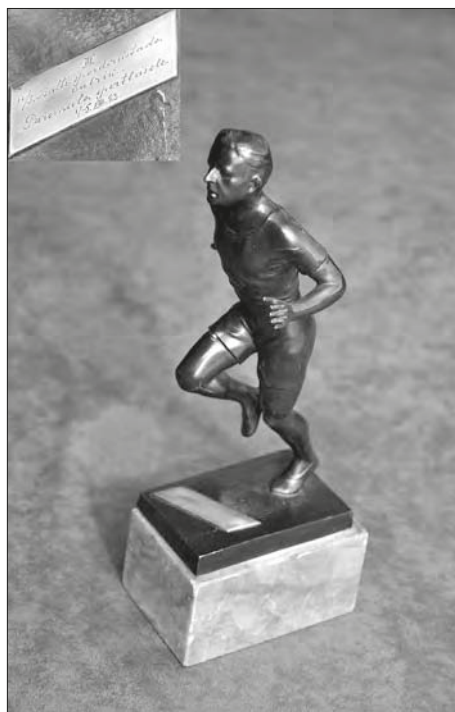
⁸ Samas.

Balti Spordiriistade Vabriku toodangut tunnustati omaaegsetel Tallinna ja Tartu põllumeeste näitustel. Vabriku kirjablankettidele trükitud auhinnarahade järgi otsustades saadi esimene auraha 1916. aasta Tartu näitusel. 1920. aastast saadi näitustelt valdavalt kõrgeimaid aurahasid.⁹

Et populariseerida sporditegevust, pani vabrik omalt poolt mitmetele spordivõistlustele auhindu välja. Näiteks sai Balti Spordiriistade Vabriku suure vaasi 1923. aastal Tartu maakonna esivõistlustel iluuisutamises esikoha saavutanud prl Frey, Tartu maakonna 1923. aasta kergejõustikuvõistlustele väljapandud auhinna – meesjooksja skulptuuri – võitis Arvet Saat (joonis 4).¹⁰

Toodangu müügiks avati 1922. aasta juulis Rütli t 9 vabriku kauplus. Tolleaegset kaupluseruumi kirjeldati arhiividokumentides järgmiselt: «Põrandapinna suurus 60 rm², kõrgus 3m, ahiküte, valgustuseks 4 lampi. Suvel ruumi temperatuur keskmiselt 16° ning talvel 14°. Joogivesi saadakse õuekaevust. Poes töötab kaks töötajat – juhataja ning lepingu alusel töötav müüjaõpilane, palgaga 4000 marka. Muidu on palgaks 8000 marka vabriku arvelt. Keskmise töötundide arv on 9 tundi, rahaline käive päevas 3000–4000 marka.»¹¹ Pisut varem, sama aasta juunis, oli oma sporditarvete kaupluse Aleksandri t 7 jõudnud juba avada ärimees Julius Kivastik.

Majanduslikud raskused tabasid Balti Spordiriistade Vabrikut 1920. aastate keskel, mil kogu Eestis andis tooni 1924. aasta majanduskriis. 1924. aasta inventuur näitas, et ettevõtte ei saanud kasumit ning puudujääk ulatus üle nelja miljoni marga. Asja lähemalt uurides selgus, et puudujääk oli tekkinud osaliselt juba eelnevatel aastatel, ent puuduliku arvepidamise tõttu ei olnud see varem ilmsiks tulnud. Teatud osa puudujäägist tekitasid talvehooaja müümata

JOONIS 4. Balti Spordiriistade Vabriku auhind – jooksja skulptuur – Tartu maakonna 1923. aasta kergejõustikuvõistlustel. ESM.

⁹ EAA 3245-1-149, l. 3. Kirjavahetus Solingeni firma «E. ja F. Hörsteri» vekslivõla ja protestikulude nõudeasjas, kiri 11.10.1923.

¹⁰ Arvet Saadi võidetud skulptuur asub Eesti Spordimuseumis. ESM Fp 3089:17 S 9037.

¹¹ ERA 3021-1-671, l. 1–4. Küsitluslehed spordiriistade kaupluste kohta.

kaubad.¹² Vabrikus võeti ette küll mitmeid uuendusi ja muudatusi, kuid selles polnud abi. Tekkisid järjest suuremad makseraskused, oma osa selles oli ka kaubatehnikatel, kes jätsid saadud kauba eest maksmata või viivitasid sellega. Jõuti olukorda, kus vabrik ei suutnud enam rahuldada oma võlausaldajate nõudeid, rääkimata raskustest palga maksmisel. 1925. ja 1926. aastal oli vabrikul hulk pooleliolevaid kohtuasju.

Ettevõtte pankrotistus ning likvideeriti 1926. aasta septembriks. Eesti Pank, kellele Balti Spordiriistade Vabrik oli laenu katteks pantinud oma masinad, tööriistad ja kogu sisseseade, müüs selle vara oksjonil. Osa pankrotistunud ettevõtte sisseseadest ostsid uued omanikud 14 200 marga eest, kusjuures vabrikul jäi veel võlgu umbes 100 000 marga ulatuses. Üks ostjatest oli vabriku likvideerimiskomisjoni esimees Jaan Raudsepp.

1927. aasta märtsist läks vabrik uute omanike Jaan Raudsepa, Hans Orava, Johannes Rekkandi ja Aleksander Veileri kätte. Esialgu jätkas ettevõtte tööd Aurulaeva t 1 hoones oma senise nime all vaid 10 töötajaga (neist 8 töölise ja 2 ametnikku).

1928. aasta jaanuarist alustas vabrik tööd uues kohas, Emajõe t 5 hoones. 1929. aasta novembris esitati Tartu registrisse kandmiseks nimekuju Tartu Spordiriistade Vabrik Jaan Raudsepp ja Co. Siinkohal mõni sõna vabriku ühe omaniku äriimees Jaan Raudsepa (1877–1961) kohta. Tegemist oli silmapaistva ja eduka äriimehega, kes oli sündinud Võrumaal talupidaja pojana. Ta alustas oma äriimehekarjääri Valgas raamatukauplust ja trükikoda pidades. Tulnud 1911. aastal Tartusse, jätkas ta siin raamatukaupluse omaniku ja pidajana. Lisaks juhtis J. Raudsepp pikki aastaid Vanemuise seltsi tööd, oli pikemat aega Tartu linnavolinik ning kuulus mitmete aktsiaseltside (AS Tartu Pärmivabrik, Tartu Aiavilja Ühisus) aktsionäride hulka.¹³

Luuletaja ja esseist Jaan Kaplinski on oma vanaisast Jaan Raudsepast kirjutanud järgmist: «Tõsi, ta ei olnud usklik, vaid ateist, kes kaotas töökoha Rõngu koolis, kuna rääkis õpilastele, et inimene põlvneb ahvist. [---] Koolmeistri kohast ilmajäänuna laenas ta raha ja ostis Valgas väikese raamatupoet, millest algas tema ligi 40 aastat kestnud väga edukas äriimehekarjäär. [---] Ent vanaisa ei huvitanud äri rahategemise võimalusena, vaid tööna, mis talle meeldis ja mida ta pidas ka Eestile oluliseks. [---] Kui ta kommunistide võimule tulles jäi ilma oma varast – raamatupoest, spordiriistade vabrikust, aktsiatest mitmes muus ettevõttes ja majast Tartu lähistel –, ei pahandanud teda niivõrd isiklik kaotus, elu ühiskorteri kitsikuses, vaid see, et uued võimulolijad ei käitunud heapere-mehelikult.»¹⁴

¹² ERA 969-1-983, l. 36. Aktsiaseltsi «Balti Spordi Riistade Vabrik» põhinimekirj.

¹³ Jaan Raudsepp – 50-aastane. – Postimees 1927, 6. oktoober; Jaan Raudsepp – 60-aastane. – Päevaleht 1937, 4. oktoober.

¹⁴ Jaan Kaplinski. Usalduseta ei ole normaalset äri ega ühiskonda. – Äripäev 2006, 7. juuli.

1930. aastatel jätkas Tartu Spordiriistade Vabrik edukalt, laiendades vähehaaval tootmist. Hakati tootma arvelaudu ning 1937. aastal asutati vabriku juurde võimlemisspordi- ja kontoritarvete äri.¹⁵ 1922. aastal alustanud sporditarvete pood Rüütli tänaval jätkas uue omaniku J. Kivastiku juhtimisel.¹⁶ Oma toodangut reklaamiti laialdaselt ajalehtedes, peamiselt Postimehes ja Eesti Spordilehes. Trükiti suve- ja talispordivahendite hinnakirju. Spordikaupade valik suurenes veelgi. Näiteks sai ostja talvehooajal 1933/1934 valida suuski ligi 80 mudeli seast. Kodumaisel turul olid hästi tuntud suusamargid Turist, Telemark, Karpaat jne. Igal suusamargil oli omakorda kolm-neli varianti (eri pikusega Extra, Prima, Secunda, Tertia). Suusad valmistati valdavalt kasepuust, osa ka saarepuust.¹⁷ Reklaamlausena kõlas: «Suusatamine meie suuskadel ei riku iial Teie tujul!»

1930. aastatel oli suusatamine üsna populaarne, ajakirjanduses ilmusid artiklid suusavarustuse hooldamisest ja suuskade määrimisest, ka vabrikus toodeti suusamääret. Talviti korraldati huvilistele suusavalmistamise kursusi. Sportimise populaarsusele ja seeläbi ka spordikaupade läbimüügi suurenemisele aitasid kindlasti kaasa 1934. aasta veebruaris Tallinnas peetud I Eesti talimängud ja sama aasta juunis toimunud suvised üleriigilised võimlemis- ja spordimängud nimetusega Eesti Mängud.

Ettevõtte toodangu alalisteks ostjateks ja tellijateks olid koolid, noorsoo-organisatsioonid, kaitsevägi, Kaitseliit, Tartu ülikool, linnavalitsused jt. Telliti nii võimlate sisseseadeid kui ka üksiktooteid. Eesti sportlaste seas olid vabriku tooted hinnatud ja neid kasutati usinalt. Eriti hea kuulsuse olid võitnud Tartu tennisereketid, mida peeti välismaa omadest tunduvalt paremaks. Eesti mitmekordne tennisemeister ja rahvusvahelise kuulsusega tennisist Kristjan Lasn kirjutas ühes oma kirjas järgmist: «Tartu Spordiriistade Vabrik võib täiel määral võistelda reketitega, parimate välismaa saadustega sel alal. Olen mänginud Tartu Spordiriistade Vabriku reketitega ja nendega oma paremaid võimisi näidanud.»¹⁸

Henriette Marie Kärсна (Israel), 1936. aasta Eesti meister 100 meetri jooksus ja kaugushüppes, on oma noorusaja, Tartu Spordiriistade Vabrikus valmistatud suuskade üleandmisel Eesti Spordimuuseumile kirjutanud järgmist:

«Kooli programmis polnud suusatamist ette nähtud. Õpilaste (ENKSi TG) hulgas levis kuuldsus, et see spordiala olevat huvitavam kui uisutamine, et tore olevat suuskadel liuelda ja talvist loodust imetleda. Eriti ilus olevat kaugel vaa-

¹⁵ ERA 891-2-11740, l. 3. Tartu spordiriistade vabrik Hans Orav, Jaan Raudsepp, Jaan Rekand, Aleksander Veiler. Kiri Kaubandus-Tööstuskoja juhatajale, 01.03.1937.

¹⁶ Eesti aadress-raamat 1938–1939. Tallinn 1938, lk 488.

¹⁷ Tali-sport: hinnakiri 1933./34. Tartu Spordiriistade Vabrik. [Tartu 1933], lk 2.

¹⁸ Samas.

datuna õhtutuledes linn. Pärast suusasõitu aga hea söögiisu ja kosutav uni. Kuna olin spordihuviline tüdruk, siis vanemad ostsid mulle ka suusad. Isa saabastele pandi sidemete juurde kuuluvad rauad külge ja mitme paari villaste sokkidega olid need üpris parajad. [---] Ilusatel talvapäevadel sõitsin ikka kodu lähedal raudtee ligiduses. Suusatamise vastu huvi ei kasvanud. Esiteks: polnud targemat seltsilist. Teiseks: suusad libisesid halvasti, sest ma ei teadnud, et neid on vaja ka määrida. Kui abiellusin, sõitsime jälle samal marsruudil, [---] abi-kaasal olid uuemad, kuid pisut laiemad suusad. Tema teadis, et on vaja ka määrida. Millega määris, ei tea, kuid kergem oli sõita. Oli libisemist.»¹⁹

Ühiskondlikud muutused tõid pöörde Tartu Spordiriistade Vabriku ellu. 1940. aasta juulis natsionaliseeris Nõukogude võim vabriku. Teise maailmasõja ajal, mil Tartu okupeerisid sakslased, jätkas vabrik endistviisi eraettevõttena. Pärast sõja lõppu korraldati Tartu Spordiriistade Vabriku töö ümber ning see muudeti Tallinnas asuva suusavabriku Dünamo Tartu jaoskonnaks. Kunagi nii tuntud ja hea mainega ettevõtte ukсед suleti lõplikult 1990. aastatel.

---

¹⁹ ESM Fp 702:1/ab S2287. H. M. Kärsna kirjalik mälestuskild oma vanade suuskade (TSV toodang) üleandmisel muuseumile, 1983.

Athletic journey through time: Tartu Sports Equipment Factory

In the 1920s–1930s, one of the best-known among Tartu timber industry enterprises was the Baltic Sports Equipment Factory (as of 1929, Tartu Sports Equipment Factory), which provided the entire domestic market with the equipment for winter and summer sports, which received a favourable reception from the buyer. Today, a few product samples from this factory can be found in the collections of the Estonian Sports Museum.

The enterprise was founded in 1913 under the name of the Baltic Sports Equipment Factory. In 1921, it was reorganised into a joint stock company and the business expanded and volumes increased. Records from 1924 indicate that the enterprise had five departments: woodworking, metalworking, sheet metal working, painting and a saddler's shop, which were equipped with 57 benches used for making different sports and gymnastics equipment as well as teaching aids, furniture and fittings for schools (drawing boards, desks, gym inventory, etc.). In addition, metal wreaths were produced. The production was targeted towards the domestic market, where it received a favourable reception from the buyer. In addition, it was exported to Latvia, Lithuania and Poland.

The economic crisis in Estonia in 1924 had a major impact on the Baltic Sports Equipment Factory; its economic situation deteriorated further and eventually the factory ended in a bankruptcy in September 1926. The assets were sold on an auction and the new owners, who had bought part of the equipment, continued to operate the factory in 1927. As of 1929, the factory was renamed as JSC Tartu Sports Equipment Factory. The enterprise prospered and continued to manufacture a wide range of sports equipment throughout the 1930s. In addition to sports inventory, abacuses were produced.

Changes in society exerted influence also on the work of the Tartu Sports Equipment Factory. In July 1940, the factory was nationalised by the Soviet authorities. During the Second World War, however, when Tartu was occupied by German troops, the factory continued to operate as a private enterprise. In the post-war period, work at the Tartu Sports Equipment Factory was reorganised and it became a branch of the Ski Factory *Dünamo* (Dynamo) located in Tallinn. The renowned and reputable enterprise was finally shut down in the 1990s.